

XIII.VIDEOMA'RUZALARDAN FOYDALANISHNING SHAKL METOD VA VOSITALARI

Reja:

XIII.1. Ta'lim jarayonida videoma'ruza turi

XIII.2. Videoma'ruzalar uchun didaktik talablar.

XIII.3. Video tahrirlashning asosiy bosqichlari.

XIII.1. Ta'lim jarayonida videoma'ruza turi

Ta'lim jarayonidagi funktsional roliga ko'ra video-materiallarni shartli ravishda quyidagi guruhlariga bo'lish mumkin:

- kirish videoma'ruzalar. Ular har bir mavzuning nazariy qismidan oldinroq va mavzuning nazariy va amaliy qismlarining asosiy pozitsiyalariga qisqacha, ammo qisqacha umumiy sharh berib, alohida e'tibor berilishi kerak bo'lgan asosiy bo'limlarni ko'rsatib beradi;

- tematik videoma'ruzalar. Ushbu turdagi videoma'ruzalar tinglovchilar tomonidan o'zlashtirilishi kerak bo'lgan mavzuning asosiy o'quv materialini o'z ichiga oladi;

- tez-tez beriladigan savollarga javoblar, mavzuning juda muhim savollariga e'tiboringizni qaratishga imkon beradi, bu qoida tariqasida, o'rganish uchun qiyinlashdi;

- "Vaziyat va sharhlar" uchastkalari amaliy xarakterga ega va haqiqiy holatlarni tavsiflashga asoslangan;

- kurs taqdimoti - yaqinda paydo bo'lgan yangi narsaning ommaviy taqdimoti.

Bunda muallifning maqsad va vazifalariga muvofiq, materialni taqdim etish shakli tanlashga qaratiladi.

Bundan tashqari, **hujjatli videoma'ruzalar** ham mavjud bo'lib, ular tarkibiga oddiy o'quv xonalarida kurs qatnashchilari uchun qo'llanma yaratish maqsadida yozilgan an'anaviy ma'ruzalar ham kiritilishi kerak. Bu eng oddiy va eng kam xarajatli videoma'ruzalar turi, chunki bu erda faqat bo'r va taxtadan foydalaniladi va rejissura rejalarning oddiy o'zgarishiga qadar kamayadi: ma'ruzachi-doska va aksincha. O'zining pedagogik parametrlari jihatidan bunday ma'ruza, qoida tariqasida, tinglovchilarning jonli ma'ruzasidan pastdir. Afzallik individual foydalanuvchilar tomonidan uy sharoitida takroriy ijro etish imkoniyati bilan bog'liq bo'lishi mumkin.

Videoma'ruzalar esa, ta'lim ma'lumotlarini audiovizual taqdim etishning ko'rib chiqilayotgan janrini rivojlantirishning navbatdagi bosqichi masofaviy ta'lim markazlari va institutlari video-studiyalarida yozilgan birinchi ma'ruzalar bo'ldi. Ularda ma'ruzachilarga tegishli mavzuli fonda, ma'ruza davomida deyarli harakatsiz stolda qolib, o'quv materiallarini taqdim etdilar, grafikalar, diagrammalar, fotosuratlar va boshqalarni ko'rsatib, o'zlarining ma'ruzalariga hamroh deb o'ylaydilar. Rejissyor ma'ruza senariyasini o'rgangan va video materialni kompyuterda minimal darajada qayta ishlagan holda (chiziqli tahrirlash) ma'ruza tinglovchilarining muvaffaqiyati o'qituvchilarning kamera ob'ektivlari oldida o'zini jismonan erkin va hissiy jihatdan bo'shashtirganliklari bilan belgilandi. Sirtqi va masofaviy o'qitish tizimida individual foydalanish maqsadlari uchun barcha shubhasiz afzalliklar uchun ushbu ma'ruzalar o'quv jarayoni ishtirokchilarining "gaplashadigan bosh" degan kinoya nomini oldi. Aslida, ushbu ma'ruzalarning asosiy kamchiliklarini ta'kidlaydigan narsa.

Multimediaya texnologiyalaridan foydalanish amaliyoti ushbu turdagi videoma'ruzalarni yaratishda ba'zi muammolarni aniqladi. Asosiy qiyinchilik shundaki, o'qituvchilar kamera oldida ishlash mahoratiga ega emaslar. Bundan tashqari, trening videosining sifatiga videoma'ruzachi ko'rinishining jozibadorligi, yoqimsililigi kabi omillar ta'sir qiladi; nutqning o'ziga xos xususiyatlari (artikulyatsiya ravshanligi, takrorlanishlar, nutqdagi xatolar va

boshqalar), bu tinglovchilar bilan to'g'ridan to'g'ri aloqa qilish sharoitida o'qituvchining ishtiroki ta'sirida "yumshatilishi" mumkin va video material bilan ishlash sharoitida talaffuz qilingan so'zlashuv mahoratiga qaratiladi.

Yana shuni alohida ta'kidlash lozimki, **bosqichli videoma'ruzalarda** shuni ta'kidlash kerakki, videoma'ruzalarning xronik, hujjatli shakllaridan gumanitar, badiiy shakllarga o'tish juda katta kuch va mablag' ta'lab qiladi. Zamonaviy tinglovchining televizion mahsulotlarini qabul qilish psixologiyasini hisobga olgan holda, ma'lum bir stsenariy bo'yicha (faqat ma'ruza yozuvlari emas) o'tkazilgan video ma'ruzalarni yaratish uchun ijodkorlarning ijodiy jamoasi zarur. Uning tarkibiga predmet o'qituvchisi, metodist o'qituvchi, psixolog, grafik rassom (yoki dizayner), kompyuterning chiziqli videoni tahrirlash mutaxassisi, rejissyor va professional operator kirishi kerak. Faqatgina bu holatda, professional ravishda tayyorlangan videoma'ruzada mavjud bo'lgan potentsiallarni amalga oshirish mumkin.

Slayd ma'ruzalari. Hozirgi vaqtda o'quv jarayonida umumiy videoma'ruzalar bilan bir qatorda 45 daqiqali slayd-ma'ruzalar, bajarilishi osonroq qo'llaniladi. Ular slaydlar to'plamining taqdimotiga ilova qilingan diktor yoki lektorning o'zi ovozi yozib olishni anglatadi. Maxsus tayyorlangan animatsion slaydlar, ma'ruza matnli va grafik jihatdan qo'llab-quvvatlaydi.

An'anaviy ta'lim jarayonida og'zaki bo'lmagan muloqot vositalariga og'zaki bo'lmagan aloqa vositalari kiradi: kinesika (imo-ishoralar, mimika, pantomima), paralingvistika (ovoz sifati, uning diapazoni, tonalligi), ekstralingvistika (shu jumladan pauza, kulish, yo'tal va boshqalar), proksemika (aloqani fazoviy va vaqtincha tashkil etish), vizual aloqa (ko'z bilan aloqa). Suhbatdoshlarning jonli suhbatida xabarning semantik mazmuni 7% og'zaki (so'z bilan), 38% - ma'ruzachining intonatsiyasi bilan, 50% dan ortig'i esa mimika, imo-ishoralar, "ma'lumot manbai" holati orqali uzatiladi. Shuning uchun slayd-ma'ruzada audiokomponentni sozlash juda katta uslubiy ahamiyatga ega ekanligi bilan farqlanadi.

Demak, har bir insonning nutqida uning hissiy holati butun ekspresiv lahzalarda-intonatsiyada, ritmda, tempda, pauzalarda, ovozni ko'tarishda va tushirishda, konstruktsiyalarni, tanaffuslarni va boshqalarda aks etadi. Bosib chiqarilgan darslik matni ma'ruzachisi tomonidan grammatik jihatdan to'g'ri o'qilishi shaxssiz, quruq, "to'siqsiz" bo'lib chiqadi, bu odatda auditoriya ma'ruzasida mavjud bo'lgan ortiqcha ma'lumotlarning torayishiga olib keladi va material tushunishni osonlashtiradi.

Ko'rib chiqilayotgan kamchiliklardan xalos bo'lish uchun, virtual muholifat sifatida ko'rinmaydigan tinglovchilarga ritorik savollar va murojaatlarni shakllantirish bilan jonli suhbat nutqi uslubiga ekrandagi sharhni maksimal darajada yaqinlashtirish kerak. Ovoz berishning o'ziga xos o'ziga xos xususiyati va ma'ruzachi nutqining tuzilishi, mumkin bo'lgan rezervlar, tuzatishlar va pauzalar bilan, psixo-emotsional fon yaratishga imkon beradi, bunga qarshi beixtiyor assotsiativ markerlar yaratiladi, qisqa muddatli o'tishni osonlashtiradigan "maslahatlar" uzoq muddatli xotiradan xotiraga o'tishni ta'minlaydi.

Slayd ma'ruzalari didaktik, psixologik va emotsional nuqtai nazardan ekranda suhbatdosh-ma'ruzachining mavjudligini talab qiladi. Ayniqsa, muammoli vaziyat vujudga kelganida yoki ilmiy (ishlab chiqarish, ijtimoiy) ziddiyat yoki muammoni hal qilish lahzalarini ajratib ko'rsatish zarur bo'lganda. Ushbu didaktik talabni inobatga olgan holda, kunduzgi va sirtqi ta'lim maqsadlari uchun slayd ma'ruzalarini yaratishda qo'llanma muallifini (o'qituvchini) videostudiyada suratga olinadigan slayd ma'ruzasiga kiritish kerak. O'quv materialini keyingi taqdim etish uchun MS PowerPoint muharriri ishlatiladi. Ma'ruzachi ekranda fundamental va muammoli fikrlarni muhokama qilishda, material taqdimotini sharhlashda, shuningdek ma'ruza natijalarini xulosalashda yana paydo bo'ladi. Bu sinfda talabalar va ma'ruzachi o'rtasida psixologik aloqa muhitini yaratishga, tinglovchilar e'tiborini o'zgartirishga,

fikrlash turlarining o'zgarishini boshqarishga imkon beradi (emotsional-obrazli va mantiqiy-mantiqiy).

Shunday qilib, turli xil videoma'ruzalar va video materiallardan foydalanish, qo'shimcha ta'lim dasturlari va ta'lim muassasasining qo'shimcha rivojlanish dasturlari hamrohligi propedevtik maqsadni ko'zlaydi va amaldagi dastur bo'yicha umuman yoki uning shaxsiga ko'ra yaratiladi. eng qiyin modullarni o'rganish.

XIII.2. Videoma'ruzalar uchun didaktik talablar.

Videoma'ruza masofaviy ta'lim tizimidagi o'quv materiallari axborotni qabul qilishning eshitish va ko'rgazmali kanallaridan foydalangan holda dinamikada taqdim etiladigan o'quv qo'llanmalaridan birini anglatadi.

Texnik o'quv qo'llanmalaridan foydalangan holda mashg'ulotlar o'quv jarayoni ishtirokchilarining individual mustaqil ishlarini tashkil qilish, masofaviy o'qitishni tashkil qilish uchun kurs talabalari bilan guruh (yoki oqim) mashg'ulotlarini o'tkazishda qo'llaniladi. Videoma'ruzalardan tinglovchilar istalgan vaqtda global Internet orqali foydalanishlari mumkin.

Videoma'ruza sifatini tahlil qilish uning ushbu turdagi ma'ruza mazmuni, tuzilishi va tashkil etilishi, o'quv materialini taqdim etish metodikasi va audio-vizual materialni qabul qilish ergonomikasi bo'yicha didaktik talablarga muvofiqligini baholashni o'z ichiga oladi:

1. Videoma'ruzaning mazmuni ta'lim muassasasining qo'shimcha kasbiy tayyorgarlik dasturlari va qo'shimcha umumiy rivojlanish (umumiy ta'lim) dasturlariga mos kelishi kerak. Barcha ma'lumotlar ilmiy jihatdan to'g'ri bo'lishi kerak, aniq terminologiyadan foydalangan holda fanning zamonaviy qarashlaridan kelib chiqishi kerak. Mavzuni ochib berish nazariy materialni aniq misollar bilan birlashtirib, bayon etilgan nazariy qoidalarning amaliy

ahamiyatini ochib berib, ketma-ketlikda amalga oshirilishi kerak. Matn ixcham, grammatik va stilistik jihatdan to'g'ri bo'lishi kerak.

2. Videoma'ruza tarkibi. Videoma'ruza quyidagi tarkibiy qismlardan iborat bo'lishi kerak:

a) Axborot cheklovlari – ma'ruza, mavzusi - ma'ruzachi haqidagi tasvir va qisqacha ma'lumotlar, ta'lim muassasasi nomi, yaratilgan yili.

b) Kirish qismi - ma'ruzachining tabriklari; ushbu mavzuni o'rganish mavzusi, maqsad va vazifalarini ovozga keltirish; qo'shimcha kasbiy tayyorgarlik dasturi va qo'shimcha umumiy rivojlanish (umumiy ta'lim) dasturi doirasida o'rganilayotgan mavzuning o'rnini aniqlash; kalendar-tematik reja, tinglovchilar uchun videoma'ruzani tomosha qilish bo'yicha tavsiyalar.

c) Asosiy qism - ma'ruza materialini darslik rejasiga muvofiq ketma-ketlik bilan video ketma-ketlik, ma'ruzachining video tasviriga mos va mantiqiy asoslangan kiritilishi yordamida taqdim etiladi. Video ketma-ketlikda o'quv filmlarining parchalari, taniqli olimlarning nutqlari, mutaxassislar bilan suhbatlar, boshqa o'qituvchilarning fikrlari, jarayonlar va hodisalarning namoyish modellari (to'liq ko'lamli, kompyuter, grafik, animatsiya), fotosuratlar, illyustratsiyalar, grafikalar, jadvallar, diagrammalar, matndan iqtiboslar, asosiy ta'riflar va tushunchalar, formulalar va tenglamalar va boshqalar.

d) yakuniy qism - xulosalar, videoma'ruzani tomosha qilgandan so'ng tinglovchilarga tavsiyalar, mavzuni qo'shimcha o'rganish uchun tavsiya etilgan adabiyotlar va Internet manbalari, yakuniy ibora.

3. Videoma'ruzani tashkil etish vaqt va ekran makonini oqilona taqsimlash bilan belgilanadi.

Videoma'ruza nisbatan kichik mavzuga bag'ishlangan bo'lishi kerak. Videoma'ruzaning optimal davomiyligi 20-25 minutni tashkil qiladi, shu vaqt ichida tinglovchi ma'lumotni faol qabul qiladi va o'zlashtiradi. Agar

videoma'ruza katta va murakkab mavzuga bag'ishlangan bo'lsa, uni har qanday tartibda qayta ko'rib chiqish imkoniyati bilan alohida qismlarga (videokassetalarga) ajratish kerak.

Rasmlarning soni videoma'ruzaning davomiyligi va uning ma'lumot tarkibiga bog'liq bo'lishi kerak. Slaydda qancha element bo'lsa, ong uchun shuncha vaqt kerak bo'ladi. Grafika va katta matnli slaydlar soni 20-25 daqiqagacha davom etadigan videoma'ruza uchun 8-10 dan oshmasligi kerak.

Video ketma-ketligi va og'zaki matn bir-biriga zid bo'lmasligi kerak, lekin ular bir-birini mutlaqo takrorlamasligi kerak. Slaydlarda tushunchalar o'rtasidagi bog'liqlik, terminlarni talaffuz qilish qiyin bo'lgan statistik va analitik ma'lumotlar grafik tasvirlangan bo'lishi kerak.

Ekranning asosiy qismi (maydonning 75-100%) video ketma-ketligi uchun saqlanishi kerak. Ma'ruzachi obrazining ko'rinishi videoma'ruza yo'nalishi va tsenariysi bilan mantiqiy asoslanishi kerak va syujetga qarab ekran maydonining 25 dan 50 foizigacha egallaydi. Axborot blokida, kirish va yakuniy qismlarda ma'ruzachi obrazi majburiydir.

4. Videoma'ruza materialini taqdim etish uslubi izchillik, dalil va dalillar printsiplariga mos kelishi kerak.

Ma'ruza tezligi shoshilmasdan, bir marotaba tomosha qilish paytida ma'ruzani maksimal darajada o'zlashtirilishini ta'minlashi kerak.

Ma'ruzachi materialni ishonchli, erkin va etarlicha hissiy jihatdan taqdim etishi, tinglovchilar bilan bo'lish va jonli muloqot samarasini yaratishi kerak. Video ketma-ketligining bir xil ovozli musiqasi materialni idrok etish va o'zlashtirishni sezilarli darajada kamaytiradi.

Asosiy fikrlar, xulosalar va eng muhim ma'lumotlar vizual tarzda ta'kidlanadi (rasmning kattalashishi va kechikishi, rang, ramkalar, shrift o'lchamlari bilan ajratib ko'rsatish) va eshitiladigan (ovozli intonatsiya,

pauzalardan foydalanish). Har bir ko‘rib chiqilayotgan masala oxirida oraliq natijalar, ma’ruza oxirida yakuniy xulosalar yig‘iladi.

5. Videoma’ruzani idrok etish ergonomikasi uning dizayni va sountrek sifatiga bog‘liq.

Slaydlarda ranglarning psixofizik ta’sirini hisobga olish muhim: qizil rang diqqatni o‘ziga tortadi va asab tizimini qo‘zg‘atadi, to‘q sariq rang doimiy e’tiborni saqlashga yordam beradi, sariq rang qiziqishni uyg‘otadi, ko‘k rang sokin tafakkurni kuchaytiradi, binafsha rang diqqatni jamlaydi va ichki faoliyatga yordam beradi. Slaydlarni turli xil ranglar bilan ortiqcha yuklamang. Slayddagi matnning o‘qilishi, agar u serif sans serif (masalan, Arial, Helvetica) da bosilgan bo‘lsa va beshdan etti qatorgacha, har satrda oltitadan ko‘p bo‘lmagan so‘zlar bilan taqdim etilsa yaxshilanadi. bir slaydda 36 so‘zdan ko‘p bo‘lmagan. Bitta slaydda uchtdan ko‘p bo‘lmagan shriftlardan foydalanish afzaldir. Jadval slayd materiallarida 30 tadan ko‘p bo‘lmagan raqamlardan foydalanish tavsiya etiladi. Tinglovchining diqqatini chalg‘itmaslik uchun ma’ruzachi fonida mustahkam va harakatsiz bo‘lishi kerak. Ovoz shovqinsiz, bir xil balandlikda bo‘lishi kerak. Ma’ruzachi diktsiyasi katta ahamiyatga ega. Talaffuz aniq, aniq, tushunarli bo‘lishligini talab etadi.

XIII.3. Video tahrirlashning asosiy bosqichlari.

Amalga oshirilgan ish natijalari vizual tarzda baholanadi, shuning uchun tahrirlash jarayonida siz ham dastlabki materialni, ham ishning oraliq natijalarini qayta-qayta ko‘rib chiqishingiz kerak. Videofilmni tahrirlash uchun qanday vositalardan foydalanganligidan qat’i nazar, bu jarayon bir qator ketma-ket bosqichlardan iborat:

1. O‘rnatishning dastlabki rejasini tuzish. Birinchisida ushbu bosqichda yig‘ilish rejasi tuziladi, yoki ba’zan deyiladi, montaj tsenariysi. Tahrirlash - bu yaratmoqchi bo‘lgan videoning qanday bo‘lishi kerakligini tavsiflovchi ijodiy

jarayon. Yig'ish rejasining shakli, uning mazmuni, tafsilot darajasi sezilarli darajada farq qilishi mumkin. Ba'zi hollarda, yozma hujjat sifatida tahrirlash rejasi umuman bo'lmasligi mumkin; shunga qaramay, videofilm yaratuvchisi ongida ko'rinmas holda mavjud bo'lib, u aniq nima sodir bo'lishi kerakligi to'g'risida ozmi-ko'pmi aniq tasavvurga ega bo'lishi kerak. tahrirlashning ijodiy jarayoni oxirida. Tabiiyki, har qanday tsenariy dogma emas. O'rnatish jarayonida sizni ilgari rejalashtirilgan rejani qayta ko'rib chiqishga, o'zgartirishga va to'ldirishga majbur qiladigan yangi g'oyalar paydo bo'lishi mumkin.

2. Manba videokliplarni ko'rish va tanlash. Juda kamdan kam hollarda video to'liq suratga olinadi. Ko'pincha tortishish alohida bo'laklarda, ba'zan turli joylarda va turli vaqtlarda amalga oshiriladi. Ba'zi qismlar muvaffaqiyatli bo'lib chiqadi, boshqalari esa unchalik yaxshi emas. Videotasvirlar sifatiga va uning videongizga mos kelishiga ko'plab omillar ta'sir qilishi mumkin. Bular tortishish shartlari, tortishish nuqtasi va kadrning muvaffaqiyatli tarkibi va tarkibi hamda ranglarning to'g'ri tasvirlanishi, aniqligi, yorqinligi va kontrastini ta'minlaydigan to'g'ri tanlangan tortishish parametrlari. Manba materiallari qancha ko'p bo'lsa, tanlov imkoniyatlari shunchalik keng bo'ladi va ishlab chiqarilgan video shunchalik yaxshi bo'lishi mumkin. Ko'rib chiqishning asosiy vazifasi - ba'zida katta hajmdagi kadrlar orasidan videofilmni yaratish jarayonida qo'yilgan vazifalarga etarlicha mos keladiganini tanlashdir. Kadrlarni ko'rish uchun videokameradan foydalanmang, chunki rasmning kichik o'lchamlari uni etarlicha batafsil ko'rib chiqishga imkon bermaydi. Ko'rish televizor yoki monitor yordamida katta ekranda amalga oshirilishi kerak. Barcha videokameralarda uni televizor yoki kompyuterga ulashga imkon beruvchi chiqish mavjud.

Ko'rish paytida kelajakda yordam beradigan yozuvlarni saqlab qolish foydalidir: parcha raqami, uning qisqacha mazmuni, lentadagi yoki diskdagi o'rni va kelajakda foydali bo'lishi mumkin bo'lgan boshqa ma'lumotlar.

Ko‘rilgan materialning ishlatilgan materialga nisbati, 10dan 1 foiziga teng, bu istisno emas. Yig‘ish rejasini takomillashtirish. Oldindan tuzilgan o‘rnatish rejasini qayta ko‘rib chiqilgan va tanlangan manba materiallari yoki paydo bo‘lgan yangi g‘oyalarni hisobga olgan holda o‘zgarishlarga, ba‘zan esa hatto muhim ahamiyatga ega bo‘lishi mumkin.

3. Tanlangan fragmentlarni videoni tahrirlash dasturiga import qilish. Har qanday videoni tahrirlash dasturi manba ma’lumotlarini saqlash imkoniyatini beradi. Turli xil dasturlarda u turli xil nomlarga ega, ammo bu masalaning mohiyatini o‘zgartirmaydi. Agar tahrirlangan film ancha murakkab va muhim muddatga ega bo‘lsa, uni tahrirlash qismlarga bo‘linib, dastlabki materiallarni dasturga ketma-ket kiritilishi mumkin. Asl ma’lumotlar odatda raqamli fayllarda saqlanadi va aynan shu shaklda u videoni tahrirlash dasturiga kiritiladi. Asl ma’lumotlar an’anaviy videokameralarda yoki videokamerada kassetada saqlanganda yana bir holat bo‘lishi mumkin. Bunday hollarda, fayllarni dasturga import qilish uchun barcha video tahrirlash dasturlarida mavjud bo‘lgan videoni tartib olish rejimidan foydalanishingiz kerak.

4. Tanlangan manba fragmentlari bilan ishlash. Tanlangan qismlarda ularni ko‘rib chiqishda, taxrir qilishni boshlashdan oldin yo‘q qilinishi kerak bo‘lgan ba’zi nuqsonlar aniqlanishi mumkin. Ko‘pgina video tahrirlash dasturlarida buning uchun o‘rnatilgan vositalar mavjud. Ko‘pincha, asl qismlarni tahrirlashda, muvaffaqiyatsiz bo‘limlarni olib tashlash uchun ularni turli usullar bilan kesish kerak. Ko‘pincha ushbu saytlar ketma-ketlikning oxirida yoki boshida joylashgan. Bunday holda, o‘chirish bilan bog‘liq alohida qiyinchiliklar mavjud emas. Olib tashlanadigan maydon o‘rtada bo‘lgan holatlarda vaziyat yanada murakkablashadi. Ba’zida bunday joylar bir nechta bo‘lib, ularning har birini o‘chirib tashlashingiz kerak. Yomon yorug‘lik yoki noto‘g‘ri o‘rnatilgan tortishish parametrlari tufayli ba’zi ramkalar juda qorong‘i yoki aksincha, juda yorqin ko‘rinishi mumkin. Ba’zi hollarda, mavjud tahrirlash vositalari ushbu turdagi nuqsonlarni engishga imkon beradi. Haqiqiy tahrirlash jarayoni

tanlangan va tayyorlangan qismlarni kerakli ketma- ketlikda dasturning tahrirlash paneliga o'tkazishdan iborat.

5. O'rnatish rejasini aniqlashtirish. Asl fragmentlar tahrirlash uchun tayyorlangandan so'ng, yana tayyorlangan qismlarni hisobga olgan holda o'rnatish rejasini aniqlashtirish kerak. Ayrim bo'laklarning ketma-ketligini aniqlab olish, ular orasidagi tahrirlash o'tishlarini o'ylab ko'rish kerak.

6. Qo'pol kesilgan. Endi videoni aslida tahrirlashni boshlash uchun hamma narsa tayyor. Ushbu bosqichni bajarishning o'ziga xos usullari har xil dasturlardan foydalanishda turlicha bo'lishiga qaramay, amalga oshirilayotgan harakatlarning mazmun tomoni har doim bir xil bo'ladi. Tahrirlash uchun tayyorlangan barcha qismlar tsenariy rejasida belgilangan tartibda tahrirlash jadvaliga birma-bir o'tkaziladi. Ular hali ham bir butunlikni anglatmaydi va shunday bo'lish uchun ular o'tishlarni tahrirlash orqali bir-biri bilan bog'lanishi kerak. Har qanday dasturda ushbu operatsiyani bajarish uchun katta yoki kichikroq vositalar to'plami mavjud. O'tishlarni yaratishda siz ehtiyotkorlik bilan muomala qilishingiz va ularni juda ehtiyotkorlik bilan tanlashingiz kerak. To'g'ri bajarilgan translyatsiyalar filmni yanada ajoyib qilishi mumkin va aksincha, sustkash o'tishlar filmni tomosha qilish tajribasini sezilarli darajada pasaytirishi mumkin. Muvaffaqiyatli tahrirga o'tish mezonini uning auditoriya uchun ko'rinishi deb hisoblash mumkin. Agar e'tibor qisqartirishga qaratilmagan bo'lsa, demak, bu ularning yaxshi bajarilishini anglatadi.

7. Ko'rishni boshqarish. Ish natijalarini faqat tahrir qilingan videofilmni nazorat tekshiruvi paytida to'g'ri baholash mumkin va bu videoni tahrirlash jarayonida amalga oshiriladigan yagona nazorat tekshiruvi emas. Kelgusida ishning keyingi bosqichi natijalarini baholash uchun bunday oraliq sharhlarni bir necha marta o'tkazish kerak bo'ladi. Kassada odatda bir qator kamchiliklar aniqlanadi. E'tibor qilingan barcha kamchiliklar to'g'risida eslatmalar berilishi kerak, bu nuqsonning mohiyatini, uning qismidagi o'rnini, yo'q qilish bo'yicha tavsiyalarni ko'rsatib beradi.

8. Nazorat tekshiruvi davomida aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etish. Davom etishdan oldin aniqlangan kamchiliklarni bartaraf etish kerak. Siz sezilgan kamchiliklarni to'g'rilashni keyinroq qoldirmasligingiz kerak - bu ularning to'planishiga olib keladi, bu esa ularni keyinchalik yo'q qilishni murakkablashtiradi va ko'proq vaqt talab qiladi.

9. Ko'rishni boshqarish. Ushbu auditning maqsadi - aniqlangan barcha kamchiliklarning to'liq bartaraf etilishini ta'minlash va qabul qilingan qadamlar natijalarini maqbul deb hisoblash. Ushbu xulosa keyingi bosqichda ishlashni boshlashimizga imkon beradi.

10. Sarlavhalarni yaratish. Kelajakdagi videoning bir qator qismlari to'g'ridan-to'g'ri uni amalga oshirish jarayonida videoni tahrirlash dasturining o'zida yaratilishi mumkin, masalan, sarlavhalar, ishni davom ettirish kerak bo'lgan yarim tayyor mahsulot haqida tassurot qoldiradi. Sarlavhalar nafaqat ma'lum bir semantik yukni ko'taradi, balki ular videofilmning o'ziga xos bezaklari hamdir. Har qanday videoni tahrirlash dasturi sarlavha yaratish uchun vositalarni taqdim etadi. Ushbu mablag'lar ba'zan juda xilma-xil bo'lib, bu ularni ortiqcha ishlatish uchun vasvasa hisoblanadi. Bir necha bor ta'kidlanganidek, mutanosiblik hissi hamma narsada muhim ahamiyatga ega va bu unvonlarni yaratishda ayniqsa muhimdir.

11. To'lovni amalga oshirish. Sarlavhalar bo'yicha ishni yakunlash keyingi bosqich bo'lib, undan so'ng bajarilgan ish natijalarini tekshirish kerak. Agar nazoratni ko'rib chiqish paytida kamchiliklar aniqlansa, ularni tuzatish va keyin ularni yo'q qilish kerak. Agar nazorat tekshiruvi natijalariga ko'ra bajarilgan ishlar maqbul deb topilsa, siz keyingi bosqichga o'tishingiz mumkin.

13. Fonogrammani ko'rish va tinglashni boshqarish. Ishning tugunli bosqichlari tugagandan so'ng nazorat qilish kerak. Ushbu nazorat bosqichining maqsadi, shuningdek kamchiliklar aniqlanganda amalga oshiriladigan harakatlar ketma-ketligi yuqorida muhokama qilingan holatlardan farq qilmaydi. Ushbu

nazorat bosqichining ahamiyati shundaki, u yakuniy hisoblanadi. Agar nazorat natijasida, yo‘q qilinishi kerak bo‘lgan biron bir kamchilik aniqlanmasa, siz videoma’ruza yaratish bo‘yicha ishlarning so‘nggi bosqichiga o‘tishingiz mumkin.

14. Yaratilgan videoni saqlash. Yaratilgan filmni qattiq diskka saqlash mumkin. Biroq, ushbu saqlash opsiyasi vaqtinchalik deb hisoblanishi kerak. Videoni CD yoki DVD-ga saqlash yaxshidir.

Videoma’ruzani tahrirlashning tavsiflangan ketma-ketligi dogma emas va bir qator hollarda bosqichlar soni, ularning ketma-ketligi va bajarilish tartibi biroz o‘zgarishi mumkin. Shunga qaramay, o‘rnatish jarayonini to‘g‘ri tashkil etish nafaqat yaxshi natijalarga erishish, balki sarflangan vaqtni qisqartirish imkonini beradi. Yaxshi bajarilgan tahrir sezilmaydi va tinglovchi bunga ahamiyat bermaydi, bu esa videoma’ruzaning mazmun tomonida to‘planadi. Aksincha, noto‘g‘ri bajarilgan tahrir aniq jozibali bo‘lib, kurs ishtirokchilarining e’tiborini asosiy narsadan chalg‘itadi, norozilik va g‘azablanishni keltirib chiqaradi.

Videoma’ruza yaratuvchilar uchun umumiy tavsiyalarni berish mumkin:

1. Videoma’ruza yaratish uchun;

- hd format rejimiga ega kameralar, katta xotira (vinchestr), video karta, kompyuter, yozib olish va tahrirlash uchun dasturlari bo‘lgan tezligi katta zamonaviy 10 avlod kompyuteri (masalan, Camtasia Studio; FastStone Capture; CamStudio; Jing Winkdasturlarda bemolol ishlaydigan, chunki kompilyassa davri juda uzoq cho‘zilishi mumkin);

- agar u qo‘lda fokusga ega bo‘lmasa, kamerani diqqat markaziga tushirish uchun kamera - kamera uchun ko‘shimcha jixozlar zarur bo‘ladi;

- video tasvirlarda soyalar bo‘lmasligi uchun kamida uch nuqtadan, har tomondan, jarrohlik stolidagi kabi yorug‘lik. Birozgina soya tasvirga hajm

qo'shish va tabiiy ravishda fon yorug'ligini qo'shish uchun aldamchi ishlarni amalga oshirsa ham, derazadan oddiy kunduzgi yorug'lik eng yaxshisidir. Yorug'likni tanlash - kadrda ishlarning 70%ni tashkil qiladi, bu diqqatni jamlashdan ham muhim jarayondir. Haddan tashqari yorug' yoki qorong'i bo'lmasligi uchun yorug'likni tanlash kerak. Video muharriri faqat kichik tuzatishlarni amalga oshirishi mumkin. An'anaviy akkor lampalarni ishlatish eng yaxshisidir;

-mikrofon - faqat yozish vositasi. Ovoz bir xil balandlikda bo'lishi kerak, statsionar va qo'l mikrofonlari uni ta'minlay olmaydi. Mikrofonni nafasni burish uchun paxta tolasi bilan o'rab oling, aks holda nafas olish puflash qayd etiladi. Mikrofondan olingan simni elektr lenta bilan stolga yopishtirish kerak, aks holda stol ustidagi shurning buruqlari yozib olinadi;

-harakatlanayotganda sichqon uning yuzasida va ko'ylaklarning englarida shitirlashi uchun stolni tanlash kerak;

-xonadan soatni oling, muzlatgichni G' radio G' televizorni G' telefonni o'chiring, derazalarni yoping, hayvonlarni xonadan olib tashlang;

-stullar G' stollar ostiga elastik tasmalarni joylashtiring. Agar najas siqilsa, uni almashtiring. To'g'ri o'tirishingiz va ko'kragingizni siqib qo'ymasligingiz uchun stulingiz balandligini sozlang. Aks holda, ovoz sizni kimdir bo'g'ib qo'yganday bo'ladi. Ba'zi odamlar ma'ruzalarni tik turib yozadilar. Bu ko'krakni bo'shatadi;

-yozib olishdan oldin hech narsa emang. Bu tuprikni ko'paytiradi.

-yozuvdan oldin besh marta "Sasha katta yo'l bo'ylab yurib, quritishni so'rib oldi" deb ayting. Iloji boricha aniqroq. Agar "yozilmagan" lablar bilan gaplashsangiz, jag'ingiz bir daqiqada charchaydi va so'zlar buziladi;

-yozib olishdan oldin tuni bilan uxlang, ertalab soat beshda yozmang. Uyqusiz ovoz yaxshi narsaga olib kelmaydi;

-bir necha daqiqaga bo‘laklarga yozib, keyin ularni muharrirga yopishtirish yaxshidir.

-"Gapiradigan bosh" ni oqilona kiritish uchun uning butun ma’ruzada bo‘lishiga hojat yo‘q, u chalg‘itadi. Bu boshida va oxirida juda mos keladi. Bir oz qoraygan bo‘lsin, kiyimlar eng neytral. Orqa fon oq yoki kulrang;

-agar siz xotiradan gapira olmasangiz, unda juda batafsil matnni katta nusxada chop eting, uni monitor bilan bir darajaga osib qo‘ying;

-nutq ravon bo‘lishi kerak, bo‘g‘iq emas.

-agar nima deyishni bilmasangiz, yozuvni to‘xtatib turing, tanaffus qiling, o‘ylang, keyin yozuvni davom ettiring. Keyin muharrirda Jerksni kesish mumkin.

Videoma’ruzalarni tasdiqlash tartibi:

-ta’lim va tashkiliy ishlar uchun kafedraga taqdim etishdan oldin, videoma’ruza kafedra yig‘ilishida ko‘rib chiqiladi, unda tegishli bayonnomaga kiritilgan qo‘shimcha kasbiy tayyorgarlik dasturiga muvofiqligi to‘g‘risida xulosa beriladi.

-videoma’ruza ko‘rib chiqiladi va jamoat ekspertlari kengashining (keyingi o‘rinlarda - EKO) yig‘ilishida tasdiqlash uchun tavsiya etiladi.

-ekologik tasdiqlangan videoma’ruzalar universitet Web-saytida joylashtirilishi shart.

Nazorat uchun topshiriqlar:

13.1. Ta’lim jarayonida videoma’ruza turi haqida gapirib bering.

13.2. Videoma’ruzalar uchun didaktik talablar nimalardan iborat?

- 13.3.** Video tahrirlashning asosiy bosqichlari qanday va ular haqida ma'lumot bering.
- 13.4.** Hujjatli videomarusalar nima?
- 13.5.** Videomarusalar yaratish uchun qaysi kasb sohalari zarur bo'ladi?
(O'qituvchi,...)
- 13.6.** Slayd maruzalar nima va ular qanday yaratiladi?
- 13.7.** Videomaruza tartibi nimalardan tashkil topgan?
- 13.8.** Videomaruza yaratish uchun qanday qurilmalar talab qilinadi?